

**UCHWAŁA NR III/39/10
RADY MIEJSKIEJ W POLKOWICACH**

z dnia 29 grudnia 2010 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Polkowice na lata 2011 - 2015.**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146 i Nr 106, poz. 675) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Polkowice na lata 2011 - 2015 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Polkowic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2011 r.

Przewodniczący Rady

Emilian Stańczyszyn

Załącznik do Uchwały Nr III/39/10

Rady Miejskiej w Polkowicach

z dnia 29 grudnia 2010 r.

[Zalacznik1.doc](#)

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
dla gminy Polkowice na lata 2011 - 2015**

Załącznik do uchwały Nr III/39/10
Rady Miejskiej w Polkowicach
z dnia 29 grudnia 2010 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
DLA GMINY POLKOWICE
NA LATA 2011-2015**

POLKOWICE, 2010 R.

PRZEMOC W RODZINIE TO ZAMIERZONE I WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ SIŁ DZIAŁANIE PRZECIW CZŁONKOWI RODZINY, NARUSZAJĄCE PRAWA I DOBRA OSOBISTE, POWODUJĄCE CIERPIENIE I SZKODY

I. WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy czy styl życia. Rodzice i opiekunowie prawni winni stanowić wzór postępowania dla dzieci. Bardzo ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji i zaburzenia tych podstawowych wartości i zachowań rodzina nie jest w stanie prawidłowo realizować swoich zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest zdefiniowanie pojęcia „przemoc”. Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw. Zjawiskiem tym zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna, itp. Dlatego też, precyzyjne określenie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych.

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W Polsce bardzo trudno jest określić dokładnie skalę zjawiska przemocy w rodzinie. Z badań dotyczących rodziny, a także z obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Co roku zgłasza się zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie nad rodziną, w tym samym czasie policja rejestruje około miliona awantur domowych, do których jest wzywana.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Można wyróżnić kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki. Przemoc w rodzinie charakteryzuje to, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiar (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itp.),
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub zagrożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- 2) przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub zagrożenie niszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie ofierze, że jest do niczego;
- 3) przemoc seksualna – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie; przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy;
- 4) przemoc finansowa (ekonomiczna) – utrzymanie ofiary w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
- 5) przemoc polegająca na osaczaniu – ciągłe chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia krzywdy lub zastraszenia;
- 6) przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie ofierze kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Doświadczenie przemocy jest jedną z wielu sytuacji kryzysowych. Kryzys jest wynikiem stresu i napięcia w życiu człowieka. Istnieje wiele definicji kryzysu, oto niektóre z nich: „Kryzys jest wynikiem trudności w osiągnięciu celów życiowych, przeszkód, które wydają się ludziom nie do pokonania na drodze zwyczajowych wyborów i zachowań”;¹ „Kryzysy to osobiste trudności lub sytuacje, które odbierają ludziom

---

¹ G. Caplan: Principles of preventive psychiatry. New York 1964, Basic Books, s. 40 [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię. Warszawa 2005, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, s. 25.

zdolność działania i uniemożliwiają świadome kontrolowanie własnego życia”;² „Ludzie znajdują się w stanie kryzysu, kiedy napotykają przeszkodę w osiągnięciu ważnych celów życiowych – przeszkodę, która w tym czasie jest nie do pokonania za pomocą zwyczajowych metod rozwiązywania problemów. Powoduje to stan dezorganizacji i zamieszania, w którym podejmowane są liczne próby nieudanych rozwiązań.”³ „Kryzysy są kryzysami, ponieważ dotknięta nimi osoba nie zna żadnego sposobu poradzenia sobie z daną sytuacją”;⁴ „Kryzys jest stanem dezorganizacji, w którym człowiek staje w obliczu zniweczenia ważnych celów życiowych lub głębokiego zaburzenia swego cyklu życiowego i metod radzenia sobie z czynnikami stresującymi. Termin kryzys odnosi się zazwyczaj do poczucia lęku, szoku i trudności przeżywanych w związku z zaburzeniem, a nie do samego zaburzenia”;⁵ „Kryzys rozwija się w wyraźnych stadiach: (a) występuje sytuacja krytyczna, w której decyduje się, czy normalne mechanizmy radzenia sobie z trudnościami wystarczą; (b) narastające napięcie i dezorganizacja towarzyszące tej sytuacji przekraczają zdolność dotkniętej nią osoby do radzenia sobie z trudnościami; (c) wybrnięcie z sytuacji wymaga sięgnięcia po dodatkowe zasoby (takie, jak fachowe poradnictwo); (d) konieczne może się okazać skierowanie do specjalisty, który pomoże w usunięciu poważnego zaburzenia osobowości.”⁶

Kryzys jest zatem odczuwaniem lub doświadczaniem wydarzenia bądź sytuacji jako trudności nie do zniesienia, wyczerpującej zasoby wytrzymałości i naruszającej mechanizmy radzenia sobie z trudnościami. U osoby będącej w kryzysie, która nie otrzyma stosownego wsparcia, mogą wystąpić poważne zaburzenia afektywne, behawioralne i poznawcze.⁷

Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13. Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, będący często pod wpływem alkoholu. Prowadzone badania pokazują, że około 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe od pozostałych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne zmiany, które mogą dać o sobie znać dopiero w dorosłym życiu.

---

² G. S. Belkin: Introduction to counseling (2nd ed.). Dubuque 1984, IA: William C. Brown, s. 424 [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s. 25,

³ G. Caplan: An approach to community mental health. New York 1961, Grune & Stratton, s. 18 [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s. 25,

⁴ R. R. Carkhuff, B. G. Berenson.: Beyond counseling and therapy (2nd ed.). New York 1977, Holt, Rinehart & Winston, s. 165 [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię., op. cit., s. 25,

⁵ L. M. Brammer: The helping relationship: Process and skills (3rd ed.). Upper Saddle River. NJ 1985, Prentice Hall, s. 94, [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s. 25,

⁶ T. W. Marino: Crisis counseling May save a life. Journal of Rehabilitation 1995, nr 40, s. 19-20 [w:] R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s. 25 – 26,

⁷ R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s.26.

We wrześniu 2007 r. TNS OBOP⁸ przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie dotyczące przemocy w rodzinie. Jego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar i sprawców, także w rozróżnieniu na formy przemocy. Uzyskane w badaniu wyniki pozwoliły na oszacowanie liczby ofiar oraz sprawców przemocy, ich charakterystykę, zmierzenie częstotliwości występowania przemocy oraz oszacowanie okresu, kiedy podobna sytuacja miała miejsce ostatnio. Zadane w badaniu pytanie o prawdopodobieństwo powtórzenia się takich zachowań wskazuje dodatkowo, ilu Polaków spośród tych, którzy przyznają się do występowania przemocy w rodzinie żyje w ciągłym poczuciu zagrożenia przemocą domową. Z przeprowadzonych badań wynika, iż wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację, co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu. Często jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc. Co czwarty badany respondent twierdził, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany. Wciąż znaczna grupa społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska oraz szarpanie i popychanie. Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary, a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną. Poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy, jej form i ofiar, wyraźnie wyższe od przeciętnego jest wśród osób po 50. roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi. Mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn. Jednocześnie stwierdzono, iż problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że dotyczy on średnio połowy rodzin. Okazuje się, że postrzeganie rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie zmienia się w zależności od dystansu względem miejsca zamieszkania respondenta. Za najczęstszą uważają oni przemoc w skali całego kraju, mniejszą w skali województwa, za rzadszą w zamieszkiwanej miejscowości, natomiast najrzadszą w najbliższej okolicy. Przemoc uważana jest za problem co prawda częsty, jednakże dotyczący innych, nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu. Większe rozpowszechnienie przemocy dostrzegają osoby, których ona bezpośrednio dotyczy – były jej ofiarami bądź sprawcami. Jednak również te osoby oceniają, że w najbliższym otoczeniu jest mniej przemocy w rodzinach, niż w skali całego kraju.

Próba szybkiego poradzenia sobie z aktualnym problemem jest interwencja kryzysowa (inaczej zwana przeciwdziałaniem kryzysowi).

---

⁸ TNS Ośrodek Badania Opinii Społecznej

Prawo w Polsce określa interwencję kryzysową jako „zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.”⁹ „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.”¹⁰

Zadaniem osób i instytucji zajmujących się interwencją kryzysową jest możliwie jak najszybsze opanowanie kryzysu, a nie rozwiązanie problemów powstałych przed sytuacją kryzysową. Po zastosowaniu interwencji kryzysowej można zaproponować również inne formy interwencji, np. poradnictwo kryzysowe, psychoterapię, terapię krótkoterminową lub długoterminową. Do szybkiej i skutecznej interwencji w środowisku, niezbędny jest spójny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. ZJAWISKO PRZEMOCY W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Diagnozę problemu sporządzono w oparciu o dane otrzymane z Komendy Powiatowej Policji w Polkowicach, Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polkowicach dotyczące zjawiska przemocy w okresie 2008 – 2009 r.

Z przedstawionych danych wynika, iż w roku 2008 Komenda Powiatowa Policji w Polkowicach przeprowadziła 244 interwencje domowe, w tym 193 dotyczyły przemocy w rodzinie i procedury Niebieskiej Karty. Zdecydowana większość tych interwencji dotyczyła terenu miasta (128), natomiast prawie o połowę mniejsza była liczba działań na terenie wsi (65). Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem wyniosła 219 osób, w tym 198 to kobiety, zaś 17 – mężczyźni. Zanotowano 1 przypadek małoletniego pokrzywdzonego w wyniku przemocy domowej do ukończenia 13. roku życia oraz 3 przypadki pomiędzy 13, a 18 rokiem życia. Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie w roku 2008 wyniosła 194, na co złożyło się 190 mężczyzn, 3 kobiety oraz 1 nieletni. Zatrzymano ogółem 84 sprawców przemocy, w tym 83 mężczyzn i 1 kobietę. Akty przemocy pod wpływem alkoholu stosowało 132 osoby, w tym 131 mężczyzn i 1 kobieta. Do Izby Wyrzeźwień oraz policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wyrzeźwienia przewieziono 84 osoby. Z przedstawionych informacji wynika, iż nie było przypadków koniecznych do udzielenia pomocy medycznej, zarówno dla ofiar, jak i sprawców przemocy. W roku 2008 polkowicka policja wszczęła z art. 207 Kodeksu

⁹ Art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.

¹⁰ Ustawa o pomocy społecznej z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.

Karnego¹¹ 28 postępowań, gdzie przemoc stwierdzona została w 15 przypadkach. Zakończono 23 procedury związane z Niebieską Kartą.

Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach w roku 2008 dokonano 32 zgłoszeń przemocy domowej w 7 rodzinach. W związku z uzależnieniem dokonano 34 zgłoszeń, natomiast 28 zgłoszeń dotyczyło przemocy domowej powodowanej uzależnieniami. Podobna liczba zgłoszeń wpłynęła do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polkowicach.

W roku 2009 Komenda Powiatowa Policji w Polkowicach przeprowadziła 200 interwencji domowych, w tym 159 dotyczyło przemocy w rodzinie i procedury Niebieskiej Karty. Podobnie, jak w roku poprzednim, większość tych interwencji dotyczyła terenu miasta (92), natomiast liczba działań na terenie wsi wyniosła (67). Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem wyniosła 179 osób, w tym 152 to kobiety, zaś 15 – mężczyźni. Zanotowano 8 przypadków małoletniego pokrzywdzonego w wyniku przemocy domowej do ukończenia 13. roku życia oraz 4 przypadki pomiędzy 13 a 18 rokiem życia. Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie w roku 2009 wyniosła 164, na co złożyło się 154 mężczyzn oraz 10 kobiet. Zatrzymano ogółem 57 sprawców przemocy, w tym 55 mężczyzn i 2 kobiety. Akty przemocy pod wpływem alkoholu stosowało 95 osób, w tym 92 mężczyzn i 3 kobiety. Do Izby Wytrzeźwień oraz policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia przewieziono 61 osób. Z przedstawionych informacji wynika, iż nie było przypadków koniecznych do udzielenia pomocy medycznej, zarówno dla ofiar, jak i sprawców przemocy. W roku 2009 polkowicka policja wszczęła z art. 207 Kodeksu Karnego 34 postępowania, gdzie przemoc stwierdzona została w 26 przypadkach. Zakończono 34 procedury związane z Niebieską Kartą.

Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach w roku 2009 dokonano 51 zgłoszeń przemocy domowej w 10 rodzinach. W związku z uzależnieniem dokonano 73 zgłoszeń, natomiast 50 zgłoszeń dotyczyło przemocy domowej powodowanej uzależnieniami.

Z przedstawionych informacji wywnioskować można, iż zjawisko przemocy w roku 2009 wśród dorosłych uległo nieznacznemu zmniejszeniu na terenie miasta, natomiast na terenie wsi utrzymywało się na podobnym poziomie. W roku 2009 zanotowano więcej przypadków przemocy względem nieletnich. Jednocześnie można zauważyć przy porównywaniu zjawiska przemocy w rodzinie w tych dwóch latach, że znaczna część aktów przemocy dokonywana jest pod wpływem alkoholu. Dominującymi sprawcami przemocy są mężczyźni, zaś jej ofiarami – kobiety. Przeprowadzona analiza zjawiska na terenie gminy Polkowice porównywalna jest z diagnozą dokonaną zarówno w województwie dolnośląskim, jak i na terenie Polski.

---

¹¹Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.

Jednakże, zgłaszane do policji czy OPS – u dane nie stanowią wszystkich przypadków przemocy w rodzinie. Częstość zaniechuje się zgłaszania tego typu aktów choćby ze wstydu lub braku dowodów czy świadków. Wiele przypadków przemocy dokonywanych jest w tzw. „białych rękawiczkach”. Dotyczy to przede wszystkim przemocy psychicznej, a ten rodzaj krzywdy bardzo trudno jest udowodnić sprawcy. Stąd też istnieje konieczność podejmowania szeroko zakrojonych działań edukacyjnych i informacyjnych wśród lokalnej społeczności pozwalających na dostrzeżenie problemu przemocy w środowisku oraz sposobów jej przeciwdziałania i zapobiegania. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

III. ZAŁOŻENIA DO GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY POLKOWICE NA LATA 2011-2015

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015 został opracowany zgodnie z:

- 1) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 2) ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 125, poz. 842);
- 3) ustawą z dnia 15 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.);
- 4) ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- 5) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.);
- 6) ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
- 7) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Polkowice na lata 2008 – 2014;
- 8) ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.);
- 9) ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do ofiar przemocy w rodzinie (w tym dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji i służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy,

pracownicy socjalni, policjanci, strażnicy miejscy, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża). Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinie i pomoc ofiarom jest więc nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych instytucji i organizacji.

Program został opracowany przez zespół powołany zarządzeniem nr 2411/10 Burmistrza Polkowic z dnia 29 września 2010 r. w składzie:

- 1) Sławomir Tarnowski – przewodniczący zespołu;
- 2) Dorota Trzmielewska – zastępca przewodniczącego;
- 3) Jolanta Dobrzyńska – Szkoła Podstawowa nr 1 w Polkowicach;
- 4) Patrycja Jambrozek – Szkoła Podstawowa nr 2 w Polkowicach;
- 5) Elżbieta Turbińska – Szkoła Podstawowa nr 3 w Polkowicach;
- 6) Marzena Zimna-Godyń – Szkoła Podstawowa Integracyjna w Jędrzychowie;
- 7) Małgorzata Nikłasińska – Gimnazjum nr 1 w Polkowicach;
- 8) Magdalena Łabuda – Gimnazjum nr 2 w Polkowicach;
- 9) Elżbieta Kuświk – Przedszkole Miejskie nr 2 w Polkowicach;
- 10) Marzenna Karasińska – Przedszkole Miejskie nr 3 w Polkowicach;
- 11) Anna Żbikowska – Przedszkole Miejskie nr 4 w Polkowicach;
- 12) Dorota Ruszkowska – Przedszkole Miejskie nr 5 w Polkowicach;
- 13) Agnieszka Bieniek – Żłobek Miejski nr 1 w Polkowicach;
- 14) Jolanta Jasierska – Zespół Szkół w Polkowicach;
- 15) Beata Puławska – Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach;
- 16) Grzegorz Nowak – Komenda Powiatowa Policji w Polkowicach;
- 17) Artur Gałuszka – Komenda Straży Miejskiej w Polkowicach;
- 18) Beata Betka – Aquapark Polkowice – Regionalne Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne S.A.;
- 19) Elwira Staniecka – Polkowickie Centrum Usług Zdrowotnych ZOZ S.A.;
- 20) Renata Czapczyńska – Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach;
- 21) Ewa Maria Polak – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Polkowicach;
- 22) Andrzej Kaczanowski – Stowarzyszenie Charytatywne „Pomocna Dłoń” w Polkowicach;
- 23) Anna Kusz – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polkowicach;
- 24) Małgorzata Ptaśńska-Puzoń – Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Polkowice.

IV. ZASOBY LOKALNE

Na terenie gminy Polkowice funkcjonują następujące instytucje, organizacje i firmy, które w swoich działaniach realizują zadania z zakresu zapobiegania problemom społecznym, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polkowicach;
- 3) zakłady opieki zdrowotnej;
- 4) Punkt Porad Prawnych;
- 5) Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach;
- 6) Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Polkowicach;
- 7) jednostki oświatowe;
- 8) Komenda Powiatowa Policji w Polkowicach;
- 9) Komenda Straży Miejskiej w Polkowicach;
- 10) organizacje pozarządowe, w których statutach zostały ujęte zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- 11) kościoły i związki wyznaniowe;
- 12) Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Polkowice.

V. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy na terenie gminy Polkowice.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie kwalifikacji służb społecznych i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy.
3. Zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.
5. Monitorowanie i ewaluacja podejmowanych działań.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizator/ Realizatorzy
1.	Szkolenia kadry (pracownicy jednostek oświatowych i żłobka, OPS, inne służby i jednostki)	cykliczne szkolenia i warsztaty	wszyscy realizatorzy programu
		prowadzenie grup edukacyjnych	OPS

		zapewnienie superwizji dla grup zawodowo związanych z profilaktyką i terapią przemocy	OPS
2.	Edukacja rodziców	prowadzenie szkoły dla rodziców (kompetencje wychowawcze)	OPS
3.	Edukacja dzieci i młodzieży	realizacja programów profilaktycznych w jednostkach oświatowych i żłobku	OPS, jednostki oświatowe, żłobek
4.	Edukacja społeczności lokalnej	organizowanie masowych kampanii społecznych	OPS, pozostali realizatorzy programu
		promocja działań podejmowanych na terenie gminy w zakresie zapobiegania przemocy	OPS, pozostali realizatorzy programu
		opracowanie przystępnych informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia psychicznego dla ofiar przemocy oraz świadków przemocy	OPS, pozostali realizatorzy programu
5.	Diagnoza środowiska	przeprowadzanie cyklicznej diagnozy środowiska pod kątem przemocy (ankiety, wywiady środowiskowe)	OPS
6.	Wczesna diagnoza problemu	prowadzenie obserwacji dziecka i jego rodziny na terenie placówek oświatowych, żłobka i OPS	jednostki oświatowe, żłobek, OPS, zoz-y
7.	Opracowanie i wdrażanie planów wychodzenia z kryzysu i monitorowanie efektów	powołanie zespołu interdyscyplinarnego	Burmistrz Polkowice
		opracowanie gminnych procedur interwencyjnych,	zespół interdyscyplinarny
8.	Terapia i wsparcie interwencyjne: prawne, socjalne, psychologiczne, terapeutyczne	<ul style="list-style-type: none"> - interwencja kryzysowa - praca socjalna - porady prawne - porady medyczne - porady psychologiczne - procedura Niebieskiej Karty - dyżury specjalistów - multimedialny punkt konsultacyjny 	OPS, zoz-y, Policja, Punkt Porad Prawnych, Straż Miejska, POIK
9.	Zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy	zwiększenie ilości mieszkań chronionych na terenie gminy Polkowice	OPS
10.	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar	OPS
		prowadzenie grupy terapeutycznej dla sprawców	OPS
		prowadzenie grupy terapeutycznej dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą	OPS
11.	Telefon/e-mail interwencyjny	<p>prowadzenie całodobowego telefonu interwencyjnego</p> <p>prowadzenie korespondencji elektronicznej za pomocą e-maila</p>	OPS
12.	Bieżący monitoring podejmowanych działań	coroczne sprawozdania z realizacji programu przedkładane Radzie Miejskiej w Polkowicach	OPS

Użyte skróty:

- OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach.
- zoz-y – zakłady opieki zdrowotnej działające na terenie gminy Polkowice,
- POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Polkowicach.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczaniem zjawiska przemocy na terenie gminy Polkowice.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach wynikających z przemocy.

VII. WSKAŹNIKI

Dla realnej oceny funkcjonowania programu konieczne jest określenie mierzalnych wskaźników, które każdorocznie pokazywać będą efekty realizacji zadań. Są to:

- 1) coroczne dane statystyczne dotyczące przestępczości związanej z przemocą na terenie gminy Polkowice uzyskiwane od Policji i Straży Miejskiej;
- 2) liczba corocznie organizowanych akcji, programów, konferencji i szkoleń dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Polkowice;
- 3) liczba osób przeszkolonych w danym roku, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy na terenie gminy Polkowice;
- 4) liczba rodzin wspomaganych z tytułu problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie w danym roku.

VIII. ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH

W celu realizacji zadań określonych w niniejszym programie oraz innych zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy powołany zostanie Zespół Interdyscyplinarny składający się z przedstawicieli instytucji i organizacji funkcjonujących na terenie gminy Polkowice, które w swoich zadaniach zawarte mają przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Do zadań zespołu należeć będzie przede wszystkim integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Polkowice;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy na terenie gminy Polkowice;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, mieszkańców gminy Polkowice.

W celu rozwiązania indywidualnego problemu związanego ze zjawiskiem przemocy, występującego na terenie gminy Polkowice, Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze. Do zadań grup roboczych należeć będzie:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy zamieszkujących na terenie gminy Polkowice;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródło finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Polkowice na lata 2011 – 2015 stanowią będą środki pochodzące z budżetu gminy, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynację programu powierza się dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach.
2. Sprawozdanie z realizacji programu przygotowuje dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach i przedstawia je Burmistrzowi Polkowic do ostatniego dnia lutego następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy.
3. Burmistrz po zatwierdzeniu sprawozdania przedstawia je do przyjęcia Radzie Miejskiej w Polkowicach.